

Haur hezkuntza

2. Zikloa

3, 4 eta 5 urtekoak

12 EKOIZPEN ETA
KONTSUMO
ARDURATSUAK

JUSTIZIA
Lantzeko garaia

SED materialak 24-25

Elkartasuna | Hezkuntza | garapena

Materialen indizea

Jarduera

Abestia, Ipuina, Bideoa, Jolasa

03

eranskinak

Abestia “Salbatu mundua” (audioa eta letra)

Ipuina eta plaka ilustratuak

Margotzeko fitxa

Bideoa “Hondakinak eta birziklapena”

Bideoa “Detektibe ekologikoa”

05

Otoitza

Sorkuntzaren Jainkoa

zure maitasuna

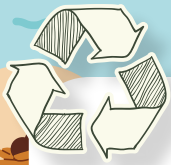
mundu hobe

Gure eguna

Kontsumo arduratsua

24

Jarduera

SAIOAREN DESKRIBAPENA

Titulazioa:

Zaintzen al dugu gure planeta?

Gaia:

Ingurunea miatu eta esploratzea

Etapas:

Haur Hezkuntzako 2. zikloa

Ikastaroa:

3, 4 eta 5 urtekoak

Helburuak:

- a) 12. GJHari buruz ikastea: ekoizpen eta kontsumo arduratsuak.
- b) Ingurumena zaintzeak zer garrantzi duen jabetzea.
- c) Ahalik eta gutxien kontsumitzeko eta ahalik eta hondakin gutxien sortzeko ohiturak hartzea.

Beharrezko denbora:

Beharko den denbora 40 minutuko saioak (adinaren arabera aldatu daiteke)

1

LEHENENGOA JARDUERA

Motibaziorako **Abestia** entzun, eta dantzan egin: "Salbatu mundua".

2

LEHENENGOA JARDUERA

Ipuina irakurriko du irakasleak, ikasleek irudiak ikusi bitartean.

Galderak:

Zer egiten dute Nakorrek eta Joanekek beren egunerokoan planeta zaintzeko? Zertaz ohartu da Nakor

esnatu direnean? Zer egiteko asmoa du? Zer egiten duzue zuek zuen egunez egunekoan? Zer aldaketa egin ditzakezue Lurra zaintzeko?

Margotu **marraskia** hau.

3

HIRUGARRENA JARDUERA

1. Ikusi honako **bideoa** hau. Egin zenbait galdera ulertu duten ikusteko, eta, adina kontuan hartuta, eman dagozkion argibideak.

2. Bilatu ikasgelan bi gauza berri, edo egiaz beharrezkoak ez diren bi gauza

Galderak:

Gustatzen al zaizu? Beharrezkoa da? Zertarako? Erabil al dezakezu beste ezer gauza bera egiteko? Zer egingo duzu jada behar ez duzunean?

3. Azaldu batzarrean aukeratutako objektua, eta esan zergatik ez den beharrekoa.

4. Egin gogoeta soil-soilik beharrezkoa dena erosteak duen garrantziaz. Pentsatu kontsumo masiboaren ondorioetan, eta aztertu hondakinen gaia.

Galderak:

Gauza asko erosten dituzue? Behar dituzue? Zenbat baloi dituzue etxean? Ez zenukete nahikoa izango bakarrarekin? Zenbat gauza botatzen dituzue? Janari guztia jaten duzue? Bota egiten duzue, edo hurrengo egunerako gordetzen duzue? Birziklatzen duzue? Puskatzen dena konpontzen ahalegintzen zarete, edo zaborretara botatzen duzue?

Zaintzen duzue daukazuena? Badakizue nondik datozen guk ditugun gauzak? Badakizue nora doazen zaborrak?

4

LAURDENA JARDUERA

1. Binaka jolas egingo dute, kontsumo arduratsuko egoerak edo arduratsuak ez diren egoerak antzeztuz, irakasleak belarrira esango dienaren arabera. Gainerakoak “detektibe ekologiko” bihurtuko dira, eta jarrera bat egokia den

edo ez erabaki beharko dute, hatz lodia gora edo beheara begira jarritz.

2. Elkarrekin jolas egingo dute, ingurumenaren aurkako gaizkilea bilatuz **bideoan**.

5

BOSGARRENA JARDUERA

Familiei informazioa eman ondoren, ikastetxera jostailu edo ipuin bat eramateko eskatuko zaie, elkarrekin truka ditzaten. Helburua da kontsumo arduratsua sustatzea, gehiago ez

kontsumitzeko; bigarren eskuko gauzak erabil ditzakete horretarako, gauzei beste erabilera bat emanez eta hondakin gehiago sortzea saihestuz.

BIDEOEN HAUTAKETA EDO WEB ORRI INTERESGARRIAK

- 2. GJH (Smile and learn)
- Kontsumo arduratsua (Smile and learn)
- Ipuina “Zer gertatzen zaio planetari?”

- Kontsumo arduratsuari buruzko ikasmateriala
- GJHei buruzko informazioa
- Beste material batzuk

Eranskinak

“Salbatu mundua” abestia

Eguzkiaren koloreak,
munduarentzat printza ederrak.

Zaindu (e)zazu (e)ta tratatu gogoz
besarka (e)zazu lagundu asmoz.

Salba mundua, etorri.
Albo-alboan nago ni.
Bat egin (e)ta hartu parte,
pausoz pauso, egunsentira arte.

Zure laguntzaz alda daiteke,
hazi berria erein jo (e)ta ke.

Tantaz tanta, itsasoraino,
aurrera goaz azkeneraino.

Salba mundua, etorri.
Albo-alboan nago ni.
Bat egin (e)ta hartu parte,
pausoz pauso, egunsentira arte.

Ipuina

Nakor eta Joan anaiak dira, eta hiri txiki batean bizi dira beren gurasoekin eta Tofy txakurrarekin.

Goizero, goiz jaikitzen dira eskolara joateko.

Nakor, Joan, altxatu ohetik! esaten die amak atetik.

Di-da batean altxatzen dira Joan eta Nakor. Badakite eskolara joan aurretik Tofy atera behar dutela.

Lehen-lehenik, jantzi eta ohea egiten dute; gero, ondo gosalduta ondoren, hortzak garbitzen dituzte.

Badakizue, itxi iturria hortzak garbitu bitartean esaten die amak sukaldetik.

Prest daude paseatzeko. Zain dute atean Tofy, beren txakurra, pilota bat ahoan duela. Parkera joatea eta bi anaiekin jolasean ibiltzea gustatzen zaio Tofyri. Hiruretako inork galdu nahi ez duen une dibertigarria da zinez.

Tofy parkean gora eta behera ibiltzen da Nakorrek ahalik eta indar handienarekin botatzen dion pilotaren atzetik.

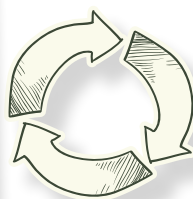
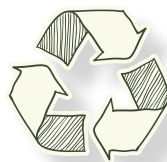
Tofyk kaka egiten duenean, Joaneke poltsatxoa hartu eta jaso egiten du, zakarrontzira botatzeko. Gainera, botila bete ur eramaten dute. Tofyk pixa egiten duenean gainera botatzeko. Usain txarra du txakurren pixak, eta, gainera, orban zatarrak uzten ditu lurrian. Tofyrekin kalean doazenean arrastorik ez uzten erakutsi diete Joani eta Nakorri.

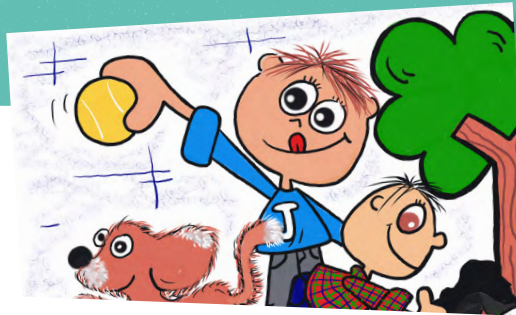
Etixerako ordua iritsi zaie, eta, Tofyk jolasean jarraitu nahi badu ere, badakite itzuli egin behar dutela garaiz iristeko.

Zain dute ama atean, guztia prest duela.

Bizkar-zorroetan, ogitarteko goxo bat eta sagar bana dituzte, amak prestatutako oihalezko zakutxo batean. Amonak egin zizkien poltsak bie, eta bakoitzari bere izena brodatu zion azalean.

Duela bi urtetik hona, bizikletaz joaten dira eskolara. Aitak laguntzen die, haren bulegoa eskolatik gertu baitago, eta elkarrekin egiten dute bidea.

Ikastetxe aurrean, barra batzuk daude bizikletak uzteko. Goiza hasteko modu atsegina da.

Iristen direnean, metalezko ur botilak urez betetzen dituzte. Bidea egin ondoren, egarria sartzen zaie, eta, goizero bezala, botilak urez betetzen dituzte egunean zehar edateko.

Gaur, egun berezia da Nakorrentzat. Batxilergoko ikasleek jarduera bat prestatu dute haurrentzat eskolako baratzean.

Tomateak, urazak, tipulak eta abar landatzen irakatsi behar diete. Ikasten duten guztia aitonaren baratzean egin ahal izango dute gero. Euren aitona hiritik gertu dagoen herri batean bizi da. Aitonaren baratzeakoak dira Joan eta Nakorren etxean jaten dituzten barazki guztiak. Oso zapore ona dute, eta dibertigarria da zeuk ereiten duzuna jatea.

Ereiten eta landatzen ez ezik, etxeko ongarria egiten ere ikasi dute. Aitonak ahalegin handia egiten du bilobek ikas dezaten, eta gogoz irakasten die baratza ekologikoa nola prestatu. Kafe hondarrak, banana eta arrautza azalak eta te-poltsen hondakinak erabiltza ongarri aberatsa egin daitekeela irakatsi die.

Joanek ere egun berezi-berezia du aurrez aurre. Gaur, eskulanak egingo dituzte. Material birziklatuak eraman dituzte aurreko egunetan, eta jostailuak asmatu behar dituzte, gero Haur Hezkuntzako geletara eramateko. Asteburu osoan, plastikozko botilekin, paper biribilkiekin, tapoiekin eta abarrekin zer egin dezakeen pentsatzen egon da. Ederra izango da egindako gauza guztiekin Hhko haurrekin jolasean ibiltzea.

Gainera, ikaskide bati bururatu zaio loreak landatzeko loreontzi txiki batzuk egin ditzaketela plastikozko botilekin, udaberria iristen denerako ikasgela apain-apain jartzeko.

Ondo doakie eguna. Irrikaz daude etxera iritsi eta gurasoei eskolan ikasi duten guztia kontatzeko.

A zer sorpresa etxera iritsi direnean! Teilatuan eguzki-plakak jartzen ari dira gurasoak.

Esan diete energia garbia sortzeko modua ematen dutela plaka horiek. Ingurumena zainduko dute horrela, eta goizero esnarazten dituen eguzki distiratsuaeren energia kontsumituko dute.

Joani lagun batek bere kirol-oinetako berriak erakutsi dizkio. Bikainak dira benetan, eta gurasoei berdin-berdinak erosteko esango die.

Gurasoek esan diote ez duela halakorik behar. Badauzka bereak, oso politak, nahiko berriak oraindik; arduraz jokatu behar du, eta behar ez duenik ez kontsumitu.

Ondo daki hori Joanek, eta kirol-oinetakoak apurtu arte edo txiki geratu arte zain egon beharko du berriak erosteko.

Behar duena soilik eduki behar irakatsi diote etxean. Horregatik, baloi bakarra dauka futbolerako, eta beste bat saskibaloirako. Egia esateko, ez du gehiagorik behar, aldi bakoitzean bakarra erabil baitezake.

Anaia txikiak, Nakorrek, Joanen jantzi asko jasotzen ditu oinordetzan, badakielako arropa zaintzen eta, beraz, ondo uzten dituelako berriro erabiltzeko. Gurasoek irakatsi ur asko gastatzen dela arropak egiten, eta ez dela beharrezkoak kirol-jertse gorri bat erostea aurrez beste bat izanda. Batzuetan, arropa berria egiten diote oparitan, baina urtebetetze-egunean baino ez.

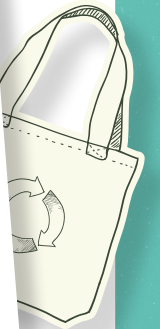
Gaurko eguna primeran doakie Nakorri eta Joani, eta berriro irten dira etxetik Tofyrek, parkera joateko.

Gurasoekin batera doaz oraingoan. Eguraldi ederra dute gaur, eta oso gustura doaz, familian elkarrekin jolasean ondo pasatzera.

Parkera iritsi direnean, ezusteko ederra izan dute.

Pankarta handi-handi bat ikusi dute, honako lelo honekin: "Nahi baduzu, egin jolas, baina bazterrik ez nahas. Zaindu parkea, jokatu ganoraz".

Zer gertatzen den galdetu diete gurasoei, eta esan diete parkea garbi eta txukun zaintzeko kanpaina bat dela. Inguruko familia guztiak bildu, eta, elkarrekin, arduragabe batzuek inguruetan utzitako zaborrak biltzen hasi dira.

Nakor, Joan eta gurasoek bat egin dute taldearekin, eta zaborrak biltzen lagundu diete. Tofyk ere lagundu die. Usnaka dabil nonahi, eta bildu beharreko zerbait topatzen duenean, abisatu egiten die. Txakur azkarra, azkarrik bada!

Oso txukun geratu da parkea, eta beti horrela edukiko dutela hitz eman dute guztiek. Nekatuta amaitu dute eguna. Etxera itzuli da familia osoa, eta, bainu lasaigarri bat hartu ondoren, elkarrekin afaldu dute.

Sukaldea jaso, eta zaborrak dagozkien zaborrontzietara bota dituzte. Ingurumenarekin arduraz jokatzeko duen familia bat da, eta, elkarrekin, mundu hobe bat nola eraiki ikasten ari dira.

Ohera doaz haurrak, eta segituan hartu ditu loak.

Egunsentia dator, eta lo seko daude Nakor eta Joan.

Amaren ahotsa entzuten da, goizero legez:

- Joan, Nakor, altxatu ohetik!

Izututa esnatu da Nakor. Ametsetan ari zela konturatu da.

Egunero gauzatxo batzuk eginez ingurumena zaintzea zeinen erraza den ohartu da.

Eskolan nahiz etxean ingurua zaintzeko egin ditzaketen gauza guztien berri eman nahian, di-da batean jaki da.

Ametza egia bihurtu dezake. Lanari gogoz ekiteko garaia da.

Zer uste duzu, lortuko duela?

Zer egin dezakezu zuk?

Ausartuko zara?

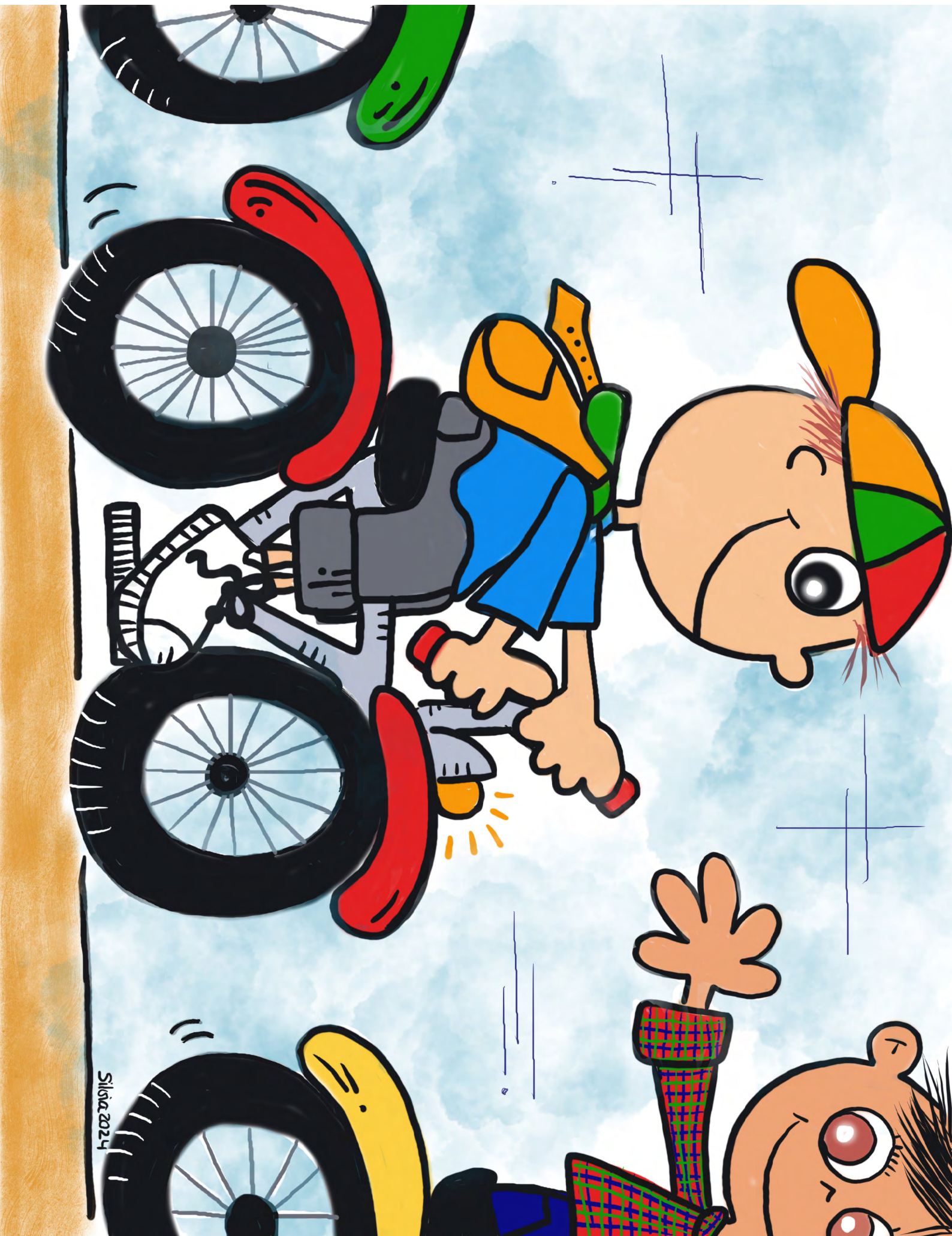
! Nacho, Jaino

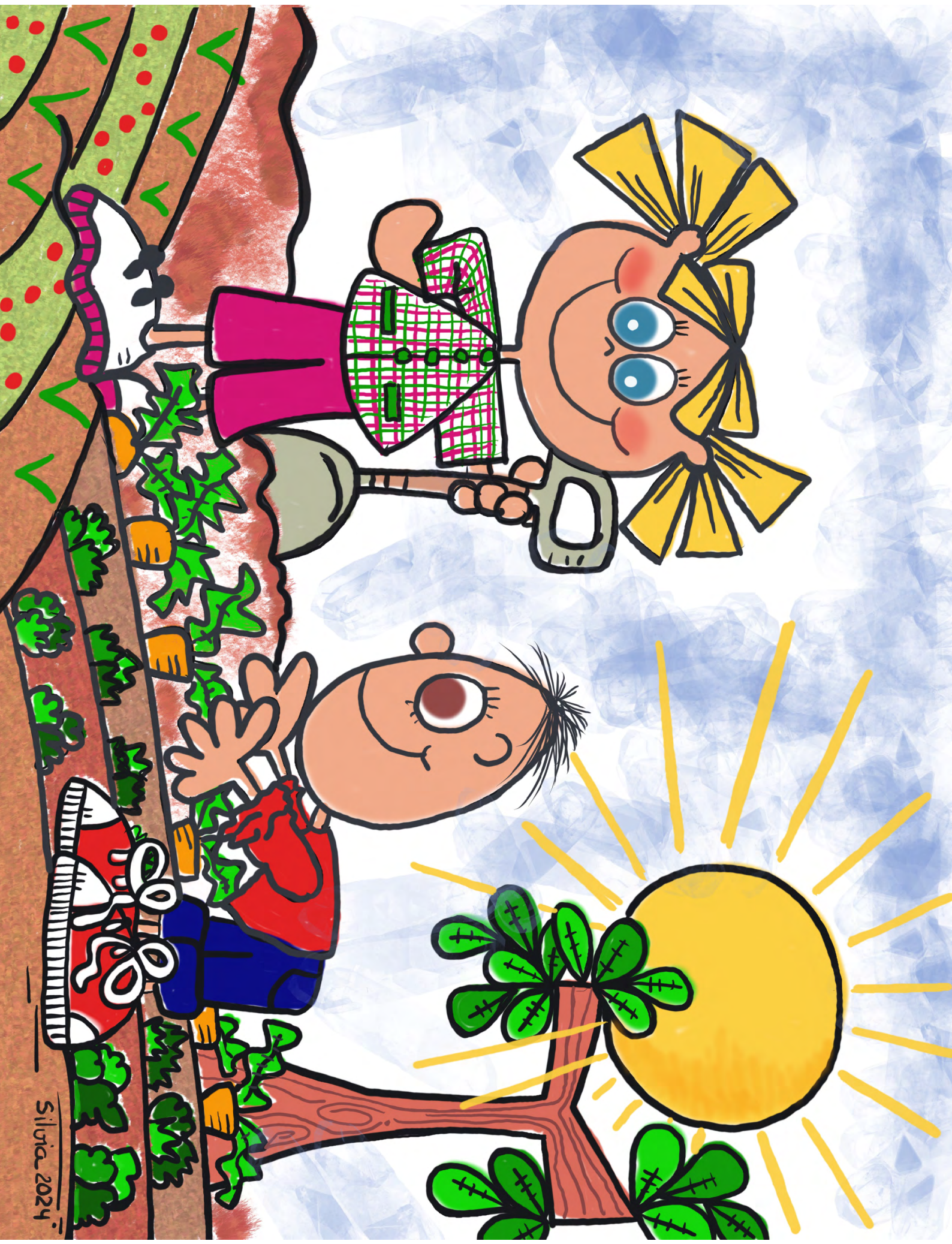

Silva 2024

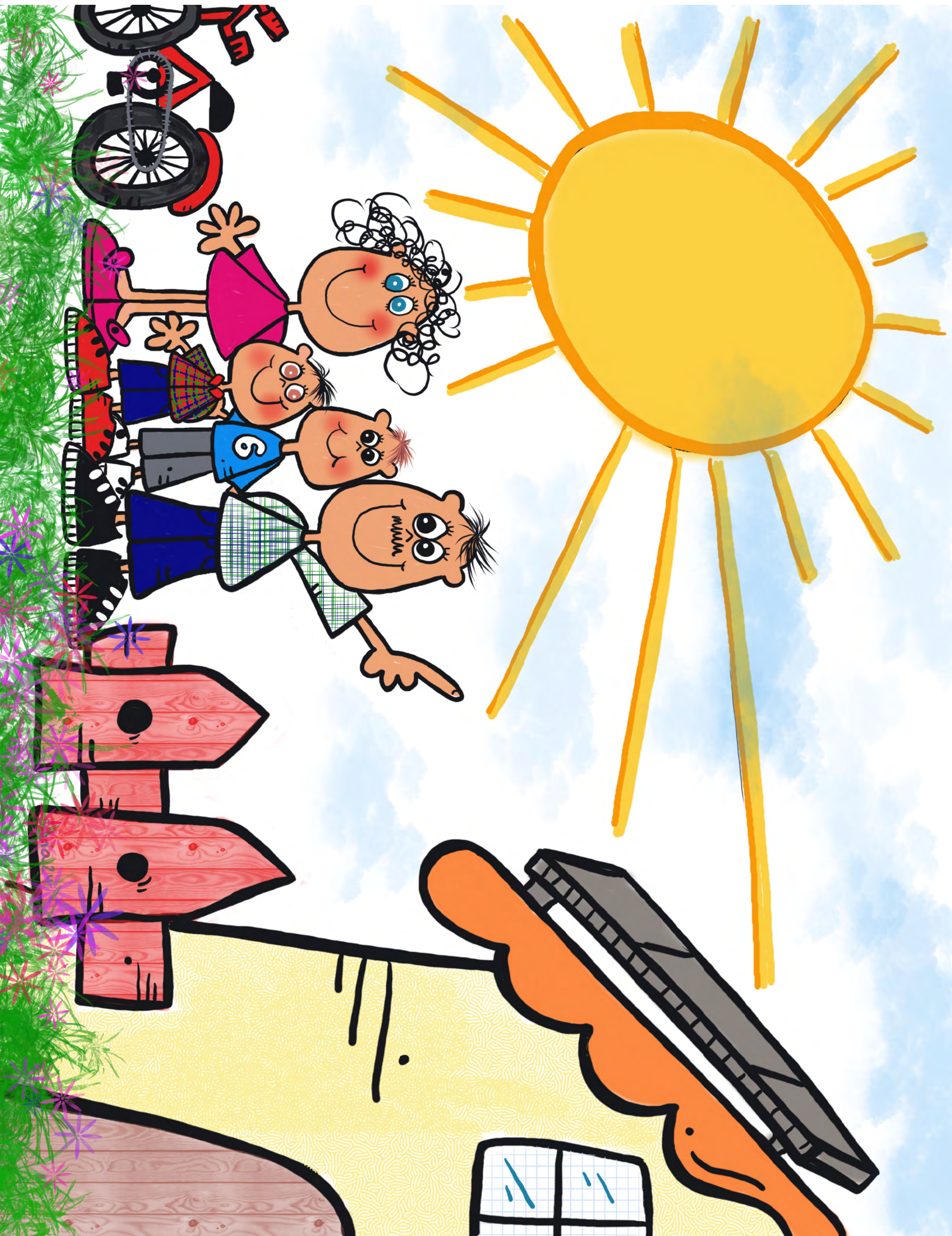

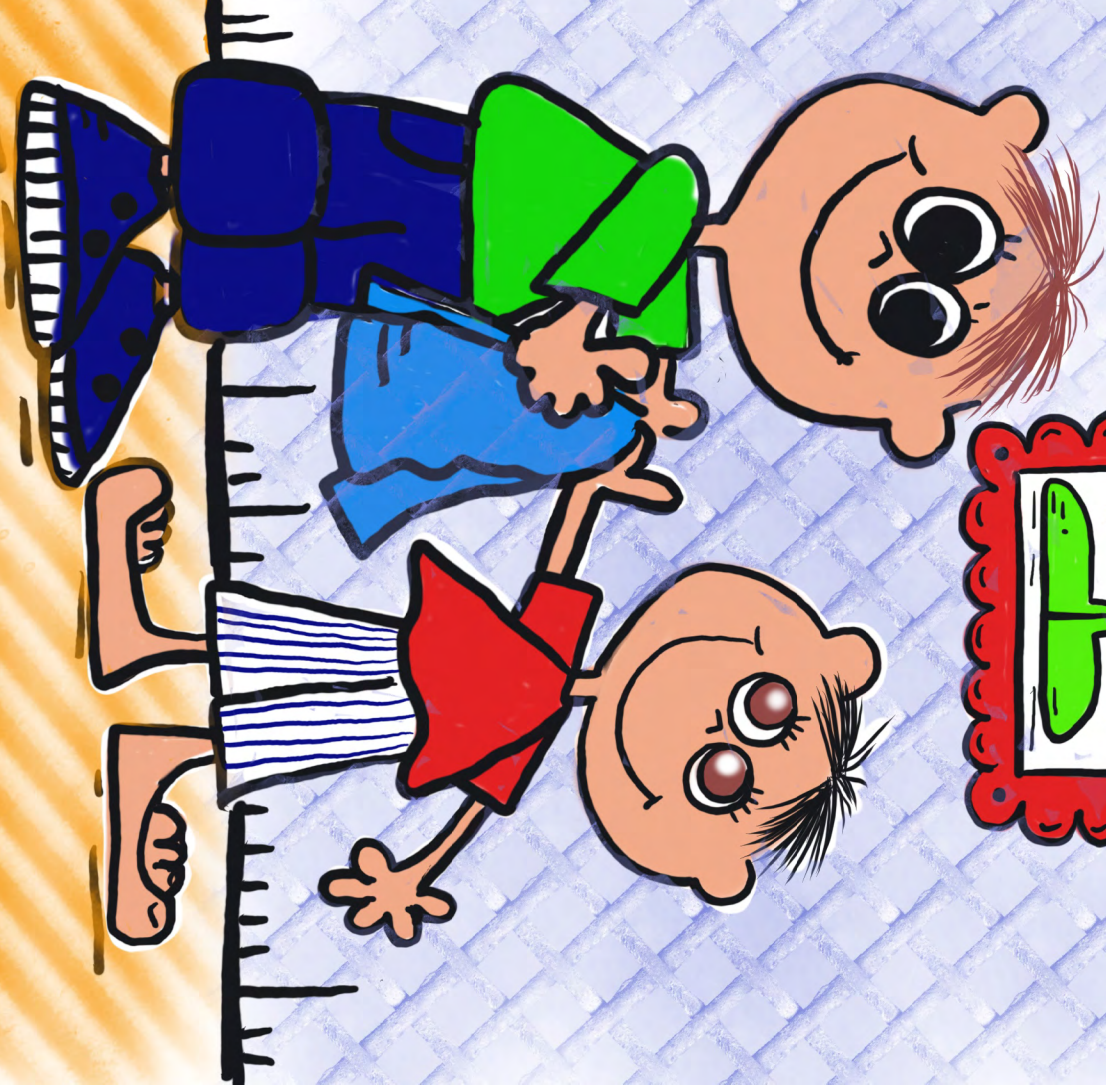
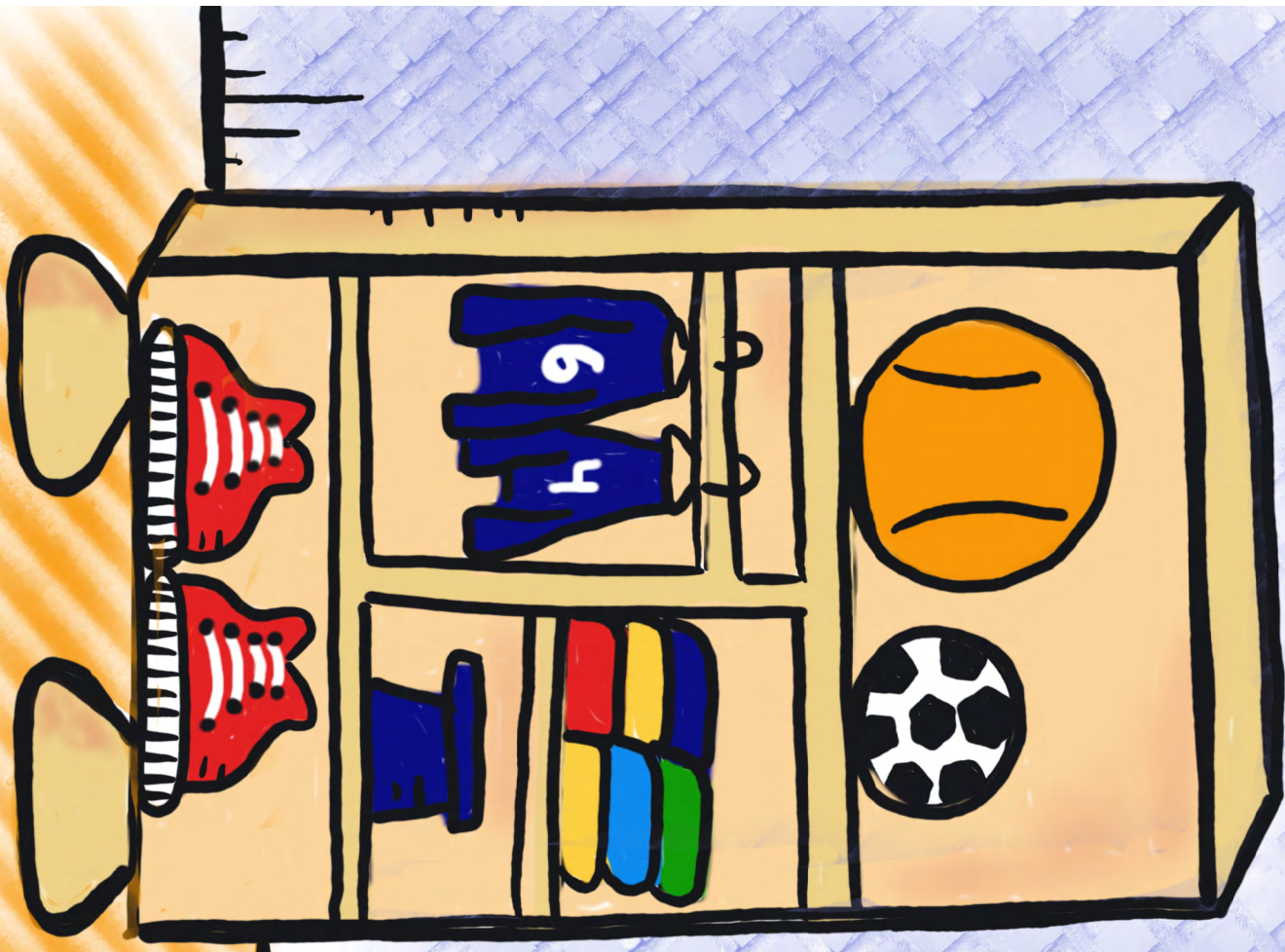

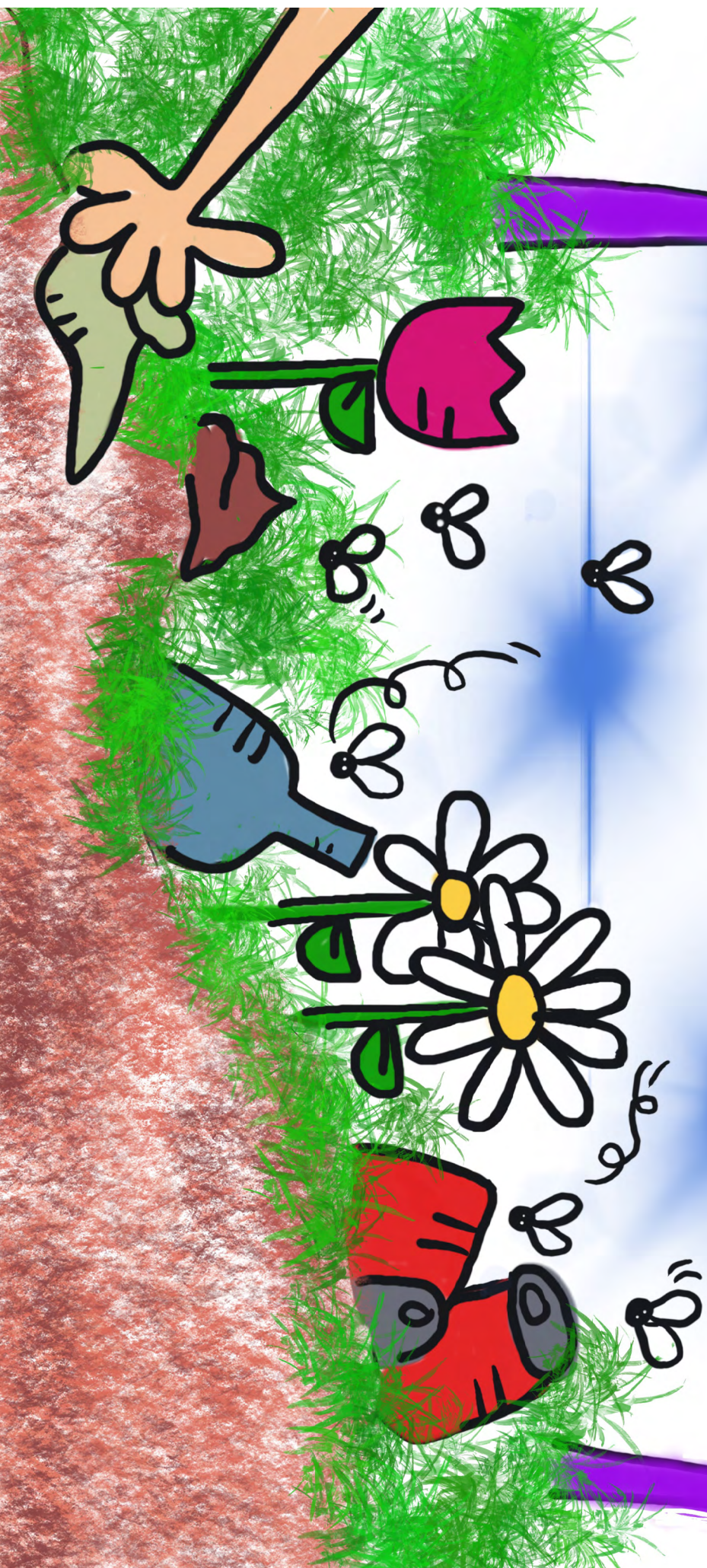

Nahi baduzen, egin jolas, baina basterrik
ez nahas. Zaindu nautkea, jekatur
ganeratz.

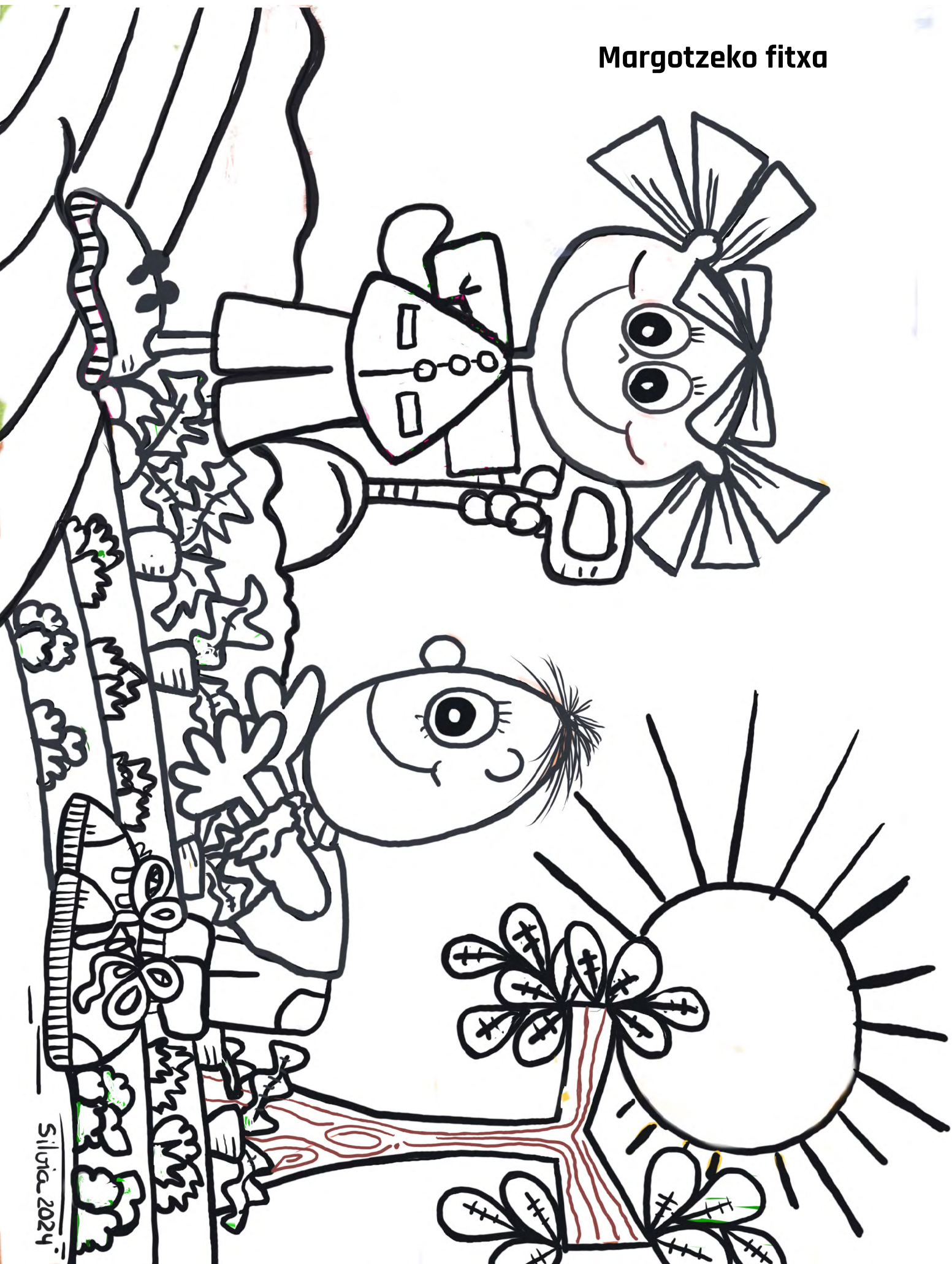

! Nacho, Jaino

Sivya 2024

Margotzeko fitxa

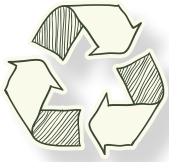
Bideoa "Hondakinak eta birziklapena"

Bideoa "Detektibe ekologikoa"

Otoitzak

Kreazioaren jainkoa

Jauna, guztion etxea,
opari egin diguzun Lurra,
zaindu dezazun eskatzen dizugu.
Irakats iezaguzu
Lurra maitatzen,
txoko bakoitza zaintzen;
baso nahiz ibaiak, animalia
nahiz landareak.
Emaguzu zure eskua
gauza gutxiagorekin zoriontsuago
bizitzen ikas dezagun.
Amen.

Jolasgaraian, naturako elementu bat hartuko
dugu, eta ikasgelaren erdian utziko dugu,
eskerrak emanez: "Eskerrik asko loreengatik,
edo lurragatik, edo zuhaitzengatik..."

Abestia: KREAZIOAREN JAINKOA

Zure maitasuna

Zuk, gauza guztietan zauden
horrek, edonora iristen zaren hor-
rek, emaguzu zure maitasuna,
gauza oro eta pertsona guztiak
zaintzeko.

Bete gaitzazu bakez, senide gisa
bizi gaitzen,
inori eta ezeri minik eta kalterik
eragin gabe.

Zatoz gure ondora,
arduraz kontsumitzen
ikas dezagun, eta
munduaren zaindari izan gaitzen.
Amen.

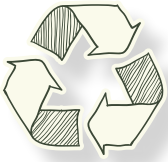

Bihotz bat egingo dugu plastilina gorria
erabilita, eta erdi-erdian utziko dugu, guztiekin
bihotz handi-handi bat osatuz. Gure eta
lurraren arteko maitasunezko harremana
sinbolizatuko dugu horrela.

Mindfulness: LURRA NAIZ

Mundu hobeia

Lagundu, Jauna,
egiten dugunaz jabetzen, ezer ez
puskatzeko, ezer ez zikintzeko,
zaintzeko eta maitatzeko baizik.

Emaguzu apaltasuna,
gaizki egiten dugunaz jabetzeko, eta
gauzak ondo egiteko gogoia,
mundua toki hobeia izan dadin.
Jauna, entzun gure otoitza,
eta irakatsi gogoz,
gizon-emakumeak, animaliak, basoak
eta itsasoa zaindu ditzagun.
Amen.

Ipuina: **HIRU BEGIKO IGELA**

Mundua leku hobeia izan dadin bururatzen
zaizkigun ideiez hitz egingo dugu, eta gure
Lurra nola zaindu ere pentsatuko dugu.
Ikasgelan antzeztuko dugu gero, antzeztan
txiki baten bidez.

Gure egunez egunekoa

Jauna, gure egunez egunekoan
gauzak ondo egiten
jakin dezagun eskatzen dizugu,
inguruan dugun guztia zaintzeko.

Lagundu iezaguzu
gure ekintzen jabe izaten eta
Lurra babestuko duten
erabaki arduratsuak hartzen.
Gogorarazi, mesedez, behar duguna
erosi behar dugula soilik,
birziklatu, berrerabili eta hondatut-
akoa
konpondu behar dugula,
eta Lurra zaintzeko bururatzen
zaigun beste edozer ere bai.
Amen.

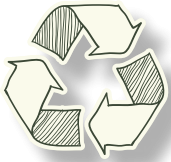

Aurreko egunean jandako jogurt ontzia
gordeko dugu, eta bigarren erabilera emateko
eskulan bat pentsatuko dugu guztion
artean. Jostailuak erosi beharrik ez dagoela
adierazteko, ondoren adierazten den eskulana
ere egin daiteke; batzuetan, jostailuak trukatu
ditzakegu elkarrekin, edota, bideoan ikusten
den bezala, jostailuak egin ditzakegu:

DIOS DE LA CREACION - PEQUEÑOS HEROES
Abestia Infantil

Kontsumo arduratsua

Jauna, jokatu dezagula egunero maitasun-
ez eta arduraz gauzak eta pertsonak
zaintzeko, batez ere
behar handienak dituztenak.

Konturatu gaitzela
ingurumenari egiten diogun kalteak
gure anai-arrebei ere eragiten diela.

Jesus, apaltasunaren eredu,
besteen zerbitzura egon zirena,
irakatsiezaguzu arduraz kontsumitzen
eta kutsadurarik gabeko mundu bakezale
baten alde elkarrekin lan egiten.
Amen.

Ikastetxean, gure aztarna ekologikoa murriztea
dugu helburu. Bai gu geu jabetzeko eta bai besteak
kontzientziazteko, gure egunerokoa kontuan zer
hartu behar dugun pentsatuko dugu, eta horma-
irudiak egingo ditugu ikastetxean esekitzeko.

ZAINDU DEZAGUN LURRA
haurrentzako ipuina

